

Varsel om vedtak om at grossistmarkedene for lokal og sentral tilgang til faste aksessnett (Marked 3a og 3b) ikke lenger kvalifiserer for sektorspesifikk regulering og opphevelse av forpliktelser

Sak 2109795

24. mars 2025

Sammendrag

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) har gjennomført en analyse av grossistmarkedene for lokal og sentral tilgang til faste aksessnett (Marked 3a og Marked 3b) og har funnet at markedsforholdene i Norge gir grunnlag for å slå sammen de to grossistmarkedene. Det sammenslåtte grossistmarkedet betegnes som grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett, jf. vedlagte analyse. I analysen har Nkom gjennomført en såkalt tre-kriterie-test og har kommet til at det kan være grunnlag for å konkludere med at det andre av de tre kumulative kriteriene ikke er oppfylt. Tre-kriterie-testen vil i så fall ikke være oppfylt for grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett i Norge. Dette markedet vil da ikke kvalifisere for sektorspesifikk forhåndsregulering.

Telenor ble i 2018 utpekt som tilbyder med sterk markedsstilling i Marked 3a og 3b og pålagt særskilte forpliktelser i vedtakene som siden har blitt omtalt som Marked 3a-vedtaket og Marked 3b-vedtaket. Telenor ble blant annet pålagt tilgangsfpliktelser, prisforpliktelser og ikke-diskrimineringsforpliktelser i de nevnte vedtakene.

På bakgrunn av at det kan være grunnlag for å konkludere med at tre-kriterie-testen ikke er oppfylt og at markedet ikke lenger vil kvalifiserer for sektorspesifikk regulering, vil grunnlaget for å videreføre forpliktelsene Telenor ble pålagt i Marked 3a- og Marked 3b-vedtaket ikke lenger være til stede. Nkom varsler dermed vedtak om at forpliktelsene som Telenor ble pålagt i de nevnte vedtakene blir opphevet.

For å sikre at berørte tilbydere har mulighet til å tilpasse seg et avregulert marked, mener Nkom det er rimelig å varsle en overgangsperiode på tolv måneder fra vedtakstidspunktet.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning og bakgrunn.....	4
2	Vedtak om at grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett ikke lenger kvalifiserer for sektorspesifikk forhåndsregulering	4
3	Vedtak om opphevelse av gjeldende særskilte forpliktelser i Marked 3a og Marked 3b.....	5
4	Behov for og varighet av overgangsperiode	6
4.1	Tilgang til kobberaksessnett.....	6
4.2	Tilgang til fiberaksessnett.....	7
4.3	Tilgang til fast trådløst bredbånd (FTB).....	8
4.4	Overgangsperiode tilgangsplikter mm. - oppsummert	9
4.5	Rapportering av kostnadsregnskap.....	9
4.6	Rapportering av regnskapsmessig skille.....	10
4.7	Gjennomføring av marginskvister	10
4.8	Plikt til å offentliggjøre KPIer og andre informasjons- og rapporteringsplikter	10
5	Konsekvenser av å oppheve forpliktelser.....	11
5.1	Konsekvenser for konkurransen basert på grossisttilgang	11
5.2	Konsekvenser for sluttbrukere	11
6	Klage	12

Vedlegg 1: Analyse av grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett

[Vedlegg 2: Resultat av høring av Nkom **Legges til senere]**

[Vedlegg 3: Tilbakemelding fra ESA **Legges til senere]**

1 Innledning og bakgrunn

I lov 13. desember 2024 nr. 76 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) §§ 6-2, 6-3 og 6-4 er Nkom pålagt å analysere de ulike markedene for elektronisk kommunikasjon og identifisere tilbydere med sterk markedsstilling. Dersom det utpekes én eller flere tilbydere med sterk markedsstilling, skal det pålegges minst én særskilt forpliktelse utover de generelle forpliktelser som følger av ekomloven med forskrifter. I Nkoms vedtak 20. desember 2018 ble Telenor utpekt som tilbyder med sterk markedsstilling og pålagt særskilte forpliktelser i grossistmarkedet for lokal tilgang til faste aksessnett (Marked 3a) og i grossistmarkedet for sentral tilgang til faste aksessnett (Marked 3b)¹. Nkom har i tiden etter 2018 fattet flere tilleggsvedtak som endrer eller supplerer de særskilte forpliktelsene for Telenor i de to grossistmarkedene.

Nkom har gjennomført en ny analyse av Marked 3a og Marked 3b og har funnet at markedsforholdene i Norge gir grunnlag for å slå sammen de to grossistmarkedene. Det sammenslåtte grossistmarkedet betegnes som grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett, jf. vedlegg 1. Analysen er gjort i samsvar med EFTAs overvåkingsorgans (ESA) anbefaling av 11. mai 2016 om relevante markeder for forhåndsregulering (Anbefalingen).

Nkom har gjennomført en tre-kriterie-test for det sammenslåtte grossistmarkedet på nasjonalt nivå og kommet til at det kan være grunnlag for å konkludere med at det andre kriteriet ikke er oppfylt. Dette markedet vil da ikke kvalifisere for sektorspesifikk forhåndsregulering på nasjonalt nivå.

2 Vedtak om at grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett ikke lenger kvalifiserer for sektorspesifikk forhåndsregulering

Tre-kriterie-testen består av tre kumulative kriterier, det vil si at alle tre kriteriene må være oppfylt for at et marked skal være berettiget for sektorspesifikk forhåndsregulering. De tre kriteriene er:

1. Det foreligger høye og varige strukturelle eller regulatoriske etableringshindre i det relevante markedet.

---

¹ Dette ble gjort med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) §§ 3-2 og 3-3

2. Markedet har egenskaper som gjør at det ikke beveger seg mot bærekraftig konkurranse innenfor det relevante tidsperspektivet.

3. Alminnelig konkurranserett er ikke tilstrekkelig til å ivareta hensynet bak den sektorspesifikke reguleringen.

Nkom mener det første kriteriet er oppfylt, men har kommet til at det kan være grunnlag for å konkludere med at det andre kriteriet ikke er oppfylt. Den nærmere begrunnelsen for dette går frem av analysen kapittel 4.3.

Nkom har i markedsanalysen funnet at grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett beveger seg i retning av å være nasjonalt, og tre-kriterie-testen er derfor gjort på nasjonalt nivå. Samtidig utelukker ikke Nkom at det kan finnes avgrensede geografiske områder der markedssituasjonen skiller seg vesentlig fra andre deler av landet, jf. markedsanalysen kapittel 5. Dersom slike områder kan identifiseres, vil Nkom kunne definere adskilte lokale eller regionale geografiske markeder, gjennomføre separate tre-kriterie-tester for de aktuelle markedene og eventuelt utpeke tilbydere med sterk markedsstilling.

Varsel om vedtak:

Nkom varsler på denne bakgrunn at Nkom vil fatte et vedtak om at grossistmarkedet for tilgang til faste aksessnett på nasjonalt nivå ikke lenger kvalifiserer for sektorspesifikk forhåndsregulering. Ettersom dette markedet er en sammenslåing av Marked 3a og 3b, innebærer dette at Marked 3a og 3b heller ikke kvalifiserer for sektorspesifikk forhåndsregulering.

3 Vedtak om opphevelse av gjeldende særskilte forpliktelser i Marked 3a og Marked 3b

Noen av de sentrale forpliktelsene Telenor ble pålagt i Marked 3a- og Marked 3b-vedtaket var:

- Plikt til å imøtekomme enhver rimelig anmodning om tilgang til faste aksessnett, jf. ekomloven § 4-1. Tilgangsplikten gjelder både i Telenors kobberbaserte og fiberbaserte aksessnett. Tilgangsplikten ble senere utvidet til å gjelde tilgang til fast trådløst bredbånd (FTB). Tilgangen innbefattet også tilgang til samlokalisering og eventuelle andre nødvendige tilleggstenester, jf. ekomloven § 4-4.
- Plikt til å fastsette priser for tilgang i tråd med nærmere fastsatte vilkår i vedtakene, jf. ekomloven § 4-9.

- Plikt til å føre kostnadsregnskap, jf. ekomloven § 4-9.
- Plikt til ikke-diskriminering, både mellom eksterne virksomheter og mellom egne og eksterne virksomheter, jf. ekomloven § 4-7.
- Plikt til å utarbeide og offentliggjøre et standardtilbud, jf. ekomloven § 4-6.
- Plikt til å utarbeide et regnskapsmessig skille, jf. ekomloven § 4-8.

I lys av at Nkom har kommet til at det kan være grunnlag for å konkludere med at det andre kriteriet i tre-kriterie-testen ikke er oppfylt og at markedet da ikke vil kvalifisere for sektorspesifikk forhåndsregulering, kan Nkom ikke se grunnlag for å videreføre forpliktelsene Telenor er pålagt i Marked 3a- og Marked 3b-vedtaket.

Varsel om vedtak:

Nkom vil på bakgrunn av dette oppheve forpliktelsene som ble pålagt Telenor i Marked 3a- og Marked 3b-vedtaket og påfølgende tilleggsvedtak. Det vil da være et behov for å vurdere når Telenors plikter skal opphøre, se neste kapittel.

4 Behov for og varighet av overgangsperiode

Når det gjelder tilbaketreking av pålagte forpliktelser, fastsetter ekomloven § 6-4 sjette ledd at Nkom skal sikre tilstrekkelig forhåndsvarsling av berørte tredjeparter, og at Nkom kan fastsette at pliktene skal gjelde i en overgangsperiode. Det går frem av merknadene til bestemmelsen at myndigheten skal avveie hensynet til å sikre en bærekraftig overgangsperiode for de som har dratt nytte av forpliktelsene og sluttbrukerne, hensynet til å sikre sluttbruker valgmuligheter, samt hensynet til at reguleringen ikke opprettholdes lenger enn nødvendig (Prop. 93 LS (2023-2024) s. 306).

4.1 Tilgang til kobberaksessnett

Når det gjelder tilgang til Telenors kobberbaserte aksessnett, mener Nkom at en nødvendig overgangsperiode allerede har blitt fastsatt i «Vedtak om endring av vedtakene i Marked 3a og 3b – plikt til å opprettholde tilgang til kobberbaserte aksessnett» (kobbervedtaket). I dette vedtaket fra 2. september 2020 ble det bestemt at Telenor skulle opprettholde tilgangen til kobbernettet inntil 5 år, dvs. inntil 2. september 2025. Nkom mener hensynene som nevnt ovenfor allerede er avveid i kobbervedtaket og kan ikke se grunnlag for å endre disse

vurderingene. Nkom viser her også til at Nkom i flere omganger har lettet på Telenors forpliktelser i kobbernett, senest ved «Vedtak som fritar Telenor fra å måtte gi tilgang til kobberaksesser ved nye bestillinger (salgsstopp)» datert 25. november 2024.

Nkom mener på denne bakgrunn at det ikke er behov for en overgangsperiode for tilgang til kobberaksessnett utover det som allerede er fastsatt i kobbervedtaket.

4.2 Tilgang til fiberaksessnett

Telenor har i brev datert 15. januar 2025 gitt Nkom en bekreftelse på at selskapet vil opprettholde tilgang til fibernettet, uavhengig av om markedet vil bli regulert eller ikke. Der fremgår det blant annet:

«Telenor har i dag et åpent fibernett og tilbyr en velfungerende markeds plass for kjøp av tilgang til Telenors fibernett. Dersom Nkom velger å deregulere markedet, slik at Telenor ikke lenger er underlagt regulering, vil Telenor opprettholde tilgang til fibernettet og markeds plassen, og produkttilbudet for grossistkundene vil følge det tilbudet Telenor tilbyr sluttkundene.»

Nkom mener at denne bekreftelsen fra Telenor gir en indikasjon på at det ikke vil være behov for en lengre overgangsperiode i tilknytning til Telenors forpliktelse til å gi tilgang til sitt fiberaksessnett. Videre vil en eventuell tilleggsbekreftelse fra Telenor om at selskapets tilbud vil være fullt ut i samsvar med Nkoms prinsipper for tilgang, pris og andre vilkår for kommersielle, ikke-regulerte tilbud om grossisttilgang til fibernett², kunne redusere behovet for en lang overgangsperiode ytterligere. Da vil tilgangskjøpere kunne få nødvendig forutsigbarhet, både med hensyn til at tilgangen opprettholdes og hvilke vilkår som vil gjelde for tilgangen.

Behovet for overgangsperiode må ses opp mot hensynet til at reguleringen ikke opprettholdes lenger enn nødvendig. Dette kan tale for en kort overgangsperiode eller i ytterste fall at pliktene opphører med umiddelbar virkning. Et moment i denne vurderingen er at avtaler som allerede er inngått vil ha en viss varighet i lys av at det foreligger en oppsigelsestid. For VULA fiber er oppsigelsestiden 12 måneder³. Avtalen gir imidlertid relativt vid adgang til å endre avtaleinnholdet, noe som gjør at avtalen vil kunne bli endret innenfor oppsigelsestiden og senere i et marked uten sektorspesifikk regulering. Dette trekker etter Nkoms vurdering i

---

² https://nkom.no/ekom-markedet/nye-analyser-av-bredbandsmarkedene/frivillig-apning-av-fibernett-pa-rimelige-og-rettferdige-vilkar/_attachment/inline/6c0d0154-def5-4a76-9a6a-7b6d1561631e:4cfb611e3e315d7ae1f8f237d266a3cf1cf35346/Prinsipper%20for%20%C3%A5pning%20av%20nett.pdf

³ Bredbåndsaksess, Generelle vilkår, punkt 15.1

retning av å opprettholde en viss grad av forutsigbarhet for dem som har dratt nytte av tilgangsforsikringsordningene (tilgangskjøperne). Nkom viser videre til at tilgangskjøperne vil ha behov for noe tid til å omstille seg fra kjøp av grossisttilgang i et forhåndsregulert marked til et marked uten sektorspesifikk regulering og som vil forutsette at partene fremforhandler løsninger på rent kommersielt grunnlag. Nkom mener at en overgangsperiode på tolv måneder vil være tilstrekkelig til å reforhandle avtaler og finne balanserte løsninger som skaper forutsigbarhet for videre virksomhet.

Nkom mener samtidig at en overgangsperiode ned mot seks måneder, eller enda kortere, vil kunne være tilstrekkelig forutsatt at Telenor godtgjør at tilgangskjøperne kan oppnå nødvendig forutsigbarhet gjennom kommersielle avtaler.

4.3 Tilgang til fast trådløst bredbånd (FTB)

Telenor har ikke gitt klart uttrykk for selskapenes planer for videre grossistsalg av FTB og vil derfor i prinsippet stå fritt til å utvikle sitt grossisttilbud for FTB i et marked uten sektorspesifikk regulering. Nkom forventer imidlertid at Telenor vil opprettholde dette tilbudet.

For avtaler som allerede er inngått vil de ha en viss varighet i lys av at det foreligger en oppsigelsestid. For FTB er oppsigelsestiden 9 måneder⁴. Avtalen gir imidlertid relativt vid adgang til å endre avtaleinnholdet, noe som gjør at avtalen vil kunne bli endret innenfor oppsigelsestiden og senere i et marked uten sektorspesifikk regulering. Dette trekker etter Nkoms vurdering i retning av å opprettholde en viss grad av forutsigbarhet for dem som har dratt nytte av tilgangsforsikringsordningene (tilgangskjøperne). Nkom viser videre til at tilgangskjøperne vil ha behov for noe tid til å omstille seg fra kjøp av grossisttilgang i et forhåndsregulert marked til et marked uten sektorspesifikk regulering og som vil forutsette at partene fremforhandler løsninger på rent kommersielt grunnlag. Nkom mener at en overgangsperiode på tolv måneder vil være tilstrekkelig til å reforhandle avtaler og finne balanserte løsninger som skaper forutsigbarhet for videre virksomhet.

Nkom mener samtidig at en overgangsperiode ned mot seks måneder, eller enda kortere, vil kunne være tilstrekkelig forutsatt at Telenor godtgjør at tilgangskjøperne kan oppnå nødvendig forutsigbarhet gjennom kommersielle avtaler. En eventuell forsikring fra Telenor om at selskapet vil opprettholde videre grossistsalg av FTB og at tilbudet vil være i tråd med Nkoms prinsipper (så langt de passer for FTB), vil også være et moment i vurderingen når Nkom skal fastsette overgangsperioden i det endelige vedtaket.

---

⁴ [Standardavtale-Fast-tradlost-bredband-gjeldende-fra-01072024-Offentlig-versjon-1.pdf](#)

4.4 Overgangsperiode tilgangsplikter mm. - oppsummert

Nkom mener at en overgangsperiode på tolv måneder vil være tilstrekkelig for Telenors tilgangsplikter, inkludert tilhørende prisregulering, krav om ikke-diskriminering og offentliggjøring av standardavtale mm. Dette gjelder med unntak av plikten til å gi tilgang til kobberaksesnett. Denne plikten vil opphøre 2. september 2025, jf. kobbervedtaket.

4.5 Rapportering av kostnadsregnskap

Telenor er i henhold til vedtakene i Marked 3a og Marked 3b pålagt å føre kostnadsregnskap for flere tjenester i disse markedene. Kostnadsregnskapene skal rapporteres til Nkom innen 1. juli det påfølgende året. Følgende kostnadsregnskap skal rapporteres:

- Marked 3a:
  - Kostnadsregnskap for lokal, fysisk tilgang til kobberbaserte nett
  - Samlet kostnadsregnskap for samlokalisering i fastnett (kobber og fiber)
  - Kostnadsregnskap for backhaultjenester (kobber og fiber)
- Marked 3b:
  - Kostnadsregnskap for kobberbasert bredbåndsaksess
  - Samlet kostnadsregnskap for samlokalisering i fastnett (kobber og fiber)
  - Kostnadsregnskap for E-line eller tilsvarende tjeneste

Siden kobbernettet legges ned senest 2. september 2025, og volumet på disse tjenestene nå er svært lavt, ser ikke Nkom behov for rapportering av kostnadsregnskap for regnskapsåret 2025 for tjenester som utelukkende gjelder kobbernettet. Det betyr at siste rapportering av kostnadsregnskap for lokal, fysisk tilgang til kobbernettet, kobberbasert bredbåndsaksess og E-line eller tilsvarende tjeneste vil gjelde for regnskapsåret 2024, med frist 1. juli 2025.

Når det gjelder tjenester som omfatter både kobber og fiber, vil det være behov for å følge opp krav om kostnadsorienterte priser også for 2025. Nkom tar sikte på at vedtak om opphør av Telenors regulering kan fattes i løpet av andre halvår 2025. Med en overgangsperiode på tolv måneder, vil reguleringen dermed gjelde ut i 2026. Det betyr at siste rapportering av samlet kostnadsregnskap i fastnett og kostnadsregnskap for backhaultjenester vil gjelde for regnskapsåret 2025, med frist 1. juli 2026. Nkom tar forbehold om at dette kan justeres i endelig vedtak dersom tidsplanen endres vesentlig.

4.6 Rapportering av regnskapsmessig skille

Telenor er i henhold til vedtakene i Marked 3a og Marked 3b pålagt å utarbeide et regnskapsmessig skille for lokal, fysisk tilgang til fiberbaserte aksessnett (fiberbasert LLUB) og et regnskapsmessig skille for lokal, virtuell tilgang til fiberbaserte aksessnett (VULA fiber). Telenor skal oversende rapporter om regnskapsmessig skille til Nkom hvert år innen 1. juli det påfølgende året.

Nkom tar sikte på at vedtak om opphør av Telenors regulering kan fattes i løpet av andre halvår 2025. Med en overgangsperiode på tolv måneder, vil reguleringen dermed gjelde ut i 2026. Det betyr at siste rapportering av regnskapsmessig skille vil gjelde for regnskapsåret 2025, med frist 1. juli 2026. Nkom tar forbehold om at dette kan justeres i endelig vedtak dersom tidsplanen endres vesentlig.

4.7 Gjennomføring av marginskvistester

Nkom gjennomfører marginskvistester for VULA fiber i Marked 3a og FTB i Marked 3b for å følge opp prisreguleringen av disse tjenestene. Marginskvistestene gjøres normalt to ganger i året for begge tjenester. For VULA fiber gjøres testene i normalt i mars og september, mens for FTB gjøres testene normalt i mai og november. I tillegg kan Nkom gjennomføre marginskvistester ved behov.

Nkom tar sikte på at vedtak om opphør av Telenors regulering kan fattes i løpet av andre halvår 2025. Med en overgangsperiode på tolv måneder, vil reguleringen dermed gjelde ut i 2026. Det betyr at de siste marginskvistestene i utgangspunktet vil gjennomføres våren 2026. Avhengig av endelig sluttidspunkt for reguleringen, kan det imidlertid være behov for å gjennomføre tester utenom de normale testtidspunktene. Nkom vil angi plan for gjennomføring av de siste marginskvistestene når endelig vedtak fastsettes. Nkom vil understreke viktigheten av at Telenor består Nkoms marginskvistester i overgangsperioden. Vi vil i den forbindelse også vise til bekymringen Nkom ga uttrykk for i brev av 7. februar 2025 knyttet til marginbildet for lavere hastigheter og «stand-alone» produkter

4.8 Plikt til å offentliggjøre KPIer og andre informasjons- og rapporteringsplikter

Nkom vil komme tilbake med nærmere informasjon om hvordan Telenor skal forholde seg til disse pliktene i overgangsperioden når Nkom fatter det endelige vedtaket.

5 Konsekvenser av å oppheve forpliktelser

5.1 Konsekvenser for konkurransen basert på grossisttilgang

Nkom mener avviklingen av Telenors tilgangsforpliktelser i Marked 3a og Marked 3b vil ha få eller ingen konsekvenser for konkurransen basert på grossisttilgang på kort sikt og ha en positiv virkning på lengre sikt.

Telenor vil for det første, som det går frem kapittel 4, bli pålagt å opprettholde sitt grossisttilbud på fiber og FTB i en bestemt overgangsperiode. Nkom foreslår at denne overgangsperioden blir på tolv måneder, noe som etter Nkoms oppfatning vil være en god avveining mellom interessene til tilgangskjøpere som har dratt nytte av tilgang i Telenors nett på den ene siden, og Telenor på den andre siden. Overgangsperioden for kobberbasert tilgang vil vare frem til 2. september 2025 i tråd med Nkoms vedtak av 2. september 2020 (kobbervedtaket).

Nkom vil for det andre vise til at forventet frivillig grossisttilgang fra Telenor og en rekke andre sentrale fiberaktører vil føre til at markedet beveger seg mot et marked preget av konkurranse, se nærmere om dette i punkt 4.3.5.2 i analysen.

Den forventede frivillige åpningen av grossistsalg i fibernett vil innebære at totalsummen av fiberaksesser som vil være tilgjengelig for tilgangskjøpere, vil bli vesentlig større sammenlignet med tidligere. Effektiv tilgang på et stort antall grossistaksesser over store deler av landet gir tilgangskjøpere god mulighet til å oppnå skala på sitt bredbåndstilbud, og dette vil kunne gjøre slike aktører mer konkurransedyktige. Nkom mener på denne bakgrunn at en frivillig åpning av fibernett på rimelige og rettferdige vilkår, kan ha en positiv virkning for konkurransen basert på grossisttilgang.

5.2 Konsekvenser for sluttbrukere

Tilgangsforpliktelsene Telenor har hatt i sitt fiberaksessnett har medført at andre tilbydere har kunnet tilby sluttbrukere tjenester med Telenors nett som innsatsfaktor. Selv om det ikke har vært mange tilgangskjøpere som har tilbudt slike tjenester, har sluttbrukerne hatt valgmulighet av tjenesteleverandør i dette nettet, og da i hovedsak NextGenTel som et alternativ til Telenor. Som nevnt ovenfor så har Telenor gitt forsikringer om at de vil fortsatt tilby fiberbasert aksess i et deregulert marked. Opphør av Telenors forpliktelser i Marked 3a og Marked 3b vil derfor i seg selv ikke medføre merkbare konsekvenser for sluttbrukere.

I tillegg vil frivillig åpning av andre tilbydernes fibernett øke sluttbrukeres valgmuligheter mht. tilbydere av internettilgangstjeneste. Dette vil særlig ha betydning i områder der det er liten

grad parallell kablet dekning (fiber eller HFC) og dermed få eller ingen valgmuligheter når det gjelder leverandør av bredbånd. En frivillig åpning av nett, med tilgjengelige aksesser over store deler av landet, vil derfor gi sluttbrukere økte valgmuligheter når gjelder leverandør av bredbåndstjenester.

Frivillig åpning av nett skal også øke konkurransen i markedet, og med økt konkurranse vil den månedlige prisen på bredbåndet kunne bli en viktig konkurransefaktor. Nkom vil dessuten utvikle en kostnadsorienteringsmodell som et verktøy for å vurdere prisnivået i grossistmarkedet. Nkom mener at disse faktorene vil legge godt til rette for at sluttbrukerne vil kunne få bredbånd til konkurransedyktige priser i tiden fremover.

6 Klage

Tekst vil bli satt inn når Nkom fatter endelig vedtak.